

Nr 100.

Av herr **Lundqvist**, om förhöjd livränteersättning åt riksbanksvaktmästaren **B. H. Brohn**.

Under tiden 21 september 1942—3 februari 1943 fullgjorde riksbanksvaktmästare Bror Herbert Brohn, född den 12/11 1909 och bosatt i Valhallavägen 17 i Sollentuna köping, beredskapstjänst i Boden och Kiruna.

Enligt uppgift skulle han vid inryckningen i militärtjänst ha varit tuberkulinnegativ, varför han i slutet av september 1942 underkastades calmettevaccinering. Den 3 maj 1943 intogs han å karolinska sjukhusets ögonavdelning för ögonsjukdom — enligt vad uppgivits blödningar på vänstra ögats näthinna, förorsakade av tbc — och kvarlåg där t. o. m. 26 juni samma år. Den 3 juli 1943 inträffade förlamning i båda benen samt i urinblåsan. Han intogs då på serafimerlasarettet, där operation verkställdes den 27 juli samma år. Brohn kan nu med tillhjälp av två käppar gå kortare sträckor, dock endast mycket sakta och med stor ansträngning. Under den senare sjukhusvistelsen började vänstra ögat ånyo försämras, och synen har sedan successivt avtagit så att nästan fullständig blindhet nu råder å vänster öga.

Efter av Brohn ingivna olika framställningar om ekonomisk ersättning för sin invalidiserande sjukdom, vilken syntes honom ha uppkommit såsom en direkt följd av under militärtjänstgöringen företagen tuberkulininjektion, har riksförsäkringsanstalten genom beslut den 15 december 1943, 3 oktober 1944 och 11 maj 1945 meddelat, att anstalten funnit sig icke kunna tillerkänna Brohn någon ersättning för ifrågavarande sjukdom, enär militärtjänstgöringen icke skäligen kunde antagas hava väsentligt bidragit till densamma.

Emellertid meddelade riksförsäkringsanstalten sedermera, i brev till Brohn den 2 juni 1950, att anstalten till prövning upptagit frågan, huruvida med stöd av kungl. brev den 20 juni 1947 ersättning enligt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning skulle kunna tillerkännas honom för ögonsjukdom och ryggmärgsinflammation.

I ett senare brev, den 14 juni 1950, anhöll riksförsäkringsanstalten om Brohns yttrande, huruvida enligt hans mening »sådana förhållanden i förevarande fall kunna anses föreligga, att livränta bör utbetalas». I sådant fall borde även en detaljerad redogörelse lämnas med angivande av storleken av de förmåner, han gått förlustig. I skrivelse den 22 juni lämnade Brohn ifrågavarande redogörelse, och den 6 juli samma år meddelade riksförsäkringsanstalten beslut i ärendet, innebärande för tiden 1 juli 1946—30

juni 1950 en månatlig ersättning, inkl. dyrtidstillägg, på kr. 146:84 samt fr. o. m. den 1 juli 1950 för återstående livstid en månatlig ersättning av kr. 135:—, varvid emellertid tidigare utgående belopp kr. 146:84 förklarades skola utbetalas även i fortsättningen, eftersom ersättning enligt omregleringsförfordningen understeg det tidigare beloppet.

Den sålunda bestämda ersättningen täcker icke på långt när de direkta förluster, Brohn lidit och alltjämt lider som följd av skadan. Än mindre innebär den fastställda ersättningen någon gottgörelse för lidande och lyte.

I underdånig skrivelse till Konungen den 27 oktober 1950 har Brohn därför hemställt, att Kungl. Maj:t »måtte finna rättvist gå i författning om att jag må tillerkännas en livränta utöver nu utgående om kronor 500:— i månaden för de förluster, varför jag icke tidigare erhållit ersättning, samt för lidande och lyte». Denna framställning vann icke Kungl. Maj:ts bifall.

Enligt vad vill synas av handlingarna hade ovannämnda framställning remitterats till försvarets civilförvaltning, vilken i underdånigt remissutlåtande den 17 april 1951 avstyrkte den gjorda framställningen under erinran bl. a. att förvaltningen — gemensamt med dåvarande försvarets sjukvårdsavdelning — genom beslut den 31 oktober 1944 funnit gottgörelse icke kunna från militär myndighet utgå till sökanden och att sjukvårdsstyrelsen icke ansåg det sannolikt, att sökanden vaccinerats enligt calmettemetod. För egen del tillade civilförvaltningen följande: »Även om den läkarbehandling, sökanden undergått vid ifrågavarande tillfälle, mot förmodan skulle vara orsak till sökandens sjukdom, kan enligt civilförvaltningens mening skadan icke anses stå i sådant sammanhang med behandlingen, att den utgör grund för skadestånd.»

Detta uttalande och ställningstagande, vilket av allt att döma varit avgörande för Kungl. Maj:ts avslag, strida uppenbart mot riksförsäkringsanstaltens ståndpunkt av den 2 juni 1950. Uppfattningen synes även — att döma av avgivet läkarintyg — på läkarhåll vara en annan än den, åt vilken civilförvaltningen här givit uttryck.

Då riksförsäkringsanstalten efter ingående prövning så sent som 1950 funnit grundad anledning föreligga för antagande av sådant orsakssamband mellan Brohns militärtjänstgöring och här ovan berörda sjukdomar, att anstalten tillerkänt honom livränta, måste sambandet få anses vara erkänt. Det bör då också få anses både rimligt och riktigt, att den gottgörelse, som det allmänna sålunda lämnar, blir av sådan storleksordning, att den kan anses innebära någorlunda tillfredsställande komparation för såväl det ekonomiska avbräck skadan direkt vållar som ock det påfrestande psykiska lidande som den ådragna sjukdomen och lytet ofrånkomligt måste förorsaka. Att den hittills utgående ersättningen icke tillnärmelsevis uppfyller detta krav framgår med full tydlighet bl. a. av Brohns förutnämnda framställning till Konungen den 27 oktober 1950. Här må särskilt erinras om att ingen som helst ersättning lämnats för tiden före 1 juli 1946 och att

Brohn, som enligt föreliggande intyg är en duglig och plikttrogen tjänsteman och som därför eljest haft goda utsikter erhålla befordran inom riksbanken, på grund av sjukdomen icke längre kan räkna med någon sådan, samtidigt som hans rese- och levnadskostnader i övrigt på grund av den starkt nedsatta rörelse- och arbetsförmågan mycket kännbart stegrats. — Beträffande närmare detaljer rörande det föreliggande fallet ber jag få hänvisa till de handlingar i ärendet, vilka jag kommer att överlämna till vederbörande utskott.

Av vad ovan framhållits måste det anses vara i hög grad både behjärtansvärt och sakligt motiverat, att nu utgående ersättning till Brohn väsentligt höjes, förslagsvis från nu utgående 146 kronor och 84 öre per månad till 350 kronor per månad.

Det förtjänar även framhållas, att det här är fråga om en ytterligt sällsynt sjukdom, varför prejudikatrisken i detta fall är utomordentligt ringa.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen ville besluta, att den livränteersättning, som enligt beslut av riksförsäkringsanstalten den 6 juli 1950 utgår till riksbanksvaktmästare Bror Herbert Brohn, skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1946, under hans återstående livstid utgå med ett från 146 kronor och 84 öre för månad till 350 kronor för månad förhöjt belopp.

Stockholm den 23 januari 1952.

R. Lundqvist.
